

IZVJEŠTAJ

trening o unapređenju KVALITETE u projektima Europskog volonterskog servisa (EVS)

Bosna i Hercegovina, Sarajevo, 21. – 23. april 2009

Lidija Burić

Darko Marković

Organizator: SALTO – YOUTH regionalni centar za Jugoistočnu Evropu

1. UVOD

Ciljevi ovog treninga su bili:

- produbiti razumijevanje koncepta i kvalitete programa Europskog volonterskog servisa (EVS)
- razmjena postojećih iskustva (postignuća i poteškoća) u realizaciji EVS projekta
- istražiti načine osiguranja uspješne integracije volontera u rad organizacije domaćina i lokalnu zajednicu
- unaprijediti razumijevanje procesa učenja (organizacije i volontera) kao jedan od ključnih aspekata kvalitete
- unaprijediti znanja i vještine kao osigurati i podržati učenje volontera
- predstaviti koncept ključnih kompetencija za cijeloživotno učenje te mehanizam za povećanje vidljivosti i ishoda učenja u EVS-u (Youthpass)

RADNI JEZIK

S obzirom da su sudionici predstavnici organizacija iz BiH, te da se omogući usavršavanje svima, bez obzira na kapacitete izražavanja na stranom jeziku odlučeno je da radni jezik bude lokalni (Bosanski-Hrvatski-Srpski). Jedan od sudionika je bio stranac koji jako dobro koristi lokalni jezik za komunikaciju. Za njega su treneri pripremili radne materijale na engleskom (kad je bilo mogućnosti).

SUDIONICI

Učesnici na treningu bili su predstavnici/ce iskusnih „organizacija domaćina“ iz BIH. Iako je trening održan na nacionalnom nivou, većina učesnika nije se od ranije poznavala. Samim tim trening je bio i jedinstvena prilika ne samo za učenje o kvalitetu i učenju u EVS-u, već i za uspostavljanje mreže host organizacija u BIH. Učesnici su bili izuzetno motivisani za učešće na ovom treningu, te ne iznenađuje izuzetno lako uspostavljanje kvalitetne radne atmosfere već tokom prvog radnog dana. Rad na lokalnom jeziku, omogućio je prostor za bolju razmenu iskustava, refleksija i dublji proces učenja tokom treninga.

2. PROGRAM

	21.04. utorak	22.04. srijeda	23.04. četvrtak
9:30		EVS iskustva	Učenje u EVS-u I
11:00		pauza	
11:30		SALTO SEE RC i Kontakt točka Tehničko/administrativno/financijska pitanja	Učenje u EVS- u II
13:00		ručak	
15:00	dolazak sudionika	EVS koncept i aspekti kvalitete	Youthpass
16:30		pauza	
17:00	Otvaranje treninga i upoznavanje	Sistem podrške u praksi I	Konzultacije Evaluacija
19:00		večera	
20:30	EVS “Activity”	Opcionalno – tehničko/financijska pitanja EVS projekta	

3. METODOLOŠKO - EDUKATIVNI PRISTUP

S obzirom na ukazanu potrebu za podizanjem kvalitete projekata primanja EVS volontera u organizacijama iz BiH, trenerski tim je u suradnji s predstavnicima SALTO YOUTH regionalnog centra za Jugoistočnu Europu razradio metodološki način rada. Odlučeno je da se organizira 2,5 dnevni rezidencijalni trening gdje će sudionici s više ili manje iskustva u radu s EVS volonterima moći to iskustvo razmijeniti te uz vođenje u radioničarskom obliku produbiti teme i perspektive nužne za osiguranje kvalitete EVS projekata.

Koncept treninga je baziran na principima neformalnog učenja i iskustvenog učenja. Trening je bio potpuno orijentiran na potrebe sudionika. Potrebe su prikupljene i definirane na nekoliko različitih razina:

1. SALTO RC JIE je definirao potrebe iz izvještaja, materijala i praćenja provedbe EVS projekata
2. Sudionici su odgovorili na pitanja iz upitnika koji im je bio upućen prije treninga (u prilogu)
3. Na početku treninga sudionici su imali mogućnost izraziti svoja očekivanja

Nekoliko puta za vrijeme treninga treneri su prilagođavali prije definiran program kako bi što više odgovorio na potrebe sudionika i ispunio zadane ciljeve.

Pri obrađivanju tema koristilo se postojeće iskustvo sudionika i trenera kao primjeri dobre prakse. Dok se koncept teoretskih izlaganja bazirao uvelike na sadržaju koji će biti prezentiran u novoj publikaciji "EVS with SEE Handbook 2009" koja izlazi ove godine.

Sudionici su bili iznimno zadovoljni edukativnim pristupom i kombinacijom različitih metoda, kao i velikom broju mogućnosti razmjene iskustava i upoznavanja i umrežavanja s kolegama.

S obzirom na veliki interes i potrebu sudionika da prodube svoje razumijevanje samog programa ali i administrativno-finansijski aspekt EVS projekta organizirane su iznimno dvije večernje aktivnosti.

Prvo večer organizirana je EVS "Activity" vježba u kojoj su sudionici u timovima putem pantomime, crtanjem ili direktnim odgovaranja na pitanja i pojmove produbili svoje znanje o EVSu i programu Mladi u Akciji. Ta aktivnost je iskorištena i za stvaranje grupne dinamike i razvijanja osjećaja rada u timu. Na toj aktivnosti pridružile su nam se i 3 buduće EVS volonterke koje su u isto vrijeme imale trening prije polaska (pre-departure) u istom hotelu.

Drugi večer, predstavnik SALTO YOUTH RC JIE je ponudio radionicu/konzultacije o administrativno-finansijskim aspektima EVS projekta za zainteresirane sudionike.

4. ISHODI

Osnovi ishodi i rezultati ovog treninga su:

- **dublje i šire razumevanje koncepta EVS-a i aspekata kvaliteta u EVS programu**, kako iz perspektive „organizacije domaćina“, tako i iz perspektive EVS volontera. Trening je omogućio polaznicima da prodube svoje postojeće razumevanje EVS programa i uoče moguće „kritične tačke“ u razvoju kvalitetnog *hosting-a* za EVS volontere.
- **produbljeno razumevanje procesa učenju EVS-u i uloge mentora kao facilitatora učenja u tom procesu**. Polaznici su imali priliku da sagledaju proces učenja kako iz perspektive organizacije, ali iz perspektive volontera, da se upoznaju sa aspektima podrške procesu učenja, kao i mogućnostima boljeg prepoznavanja kompetencija stečenih u EVS kroz Youthpass.
- **razmena iskustava i lokalno umrežavanje među učesnicima**, omogućilo je kreiranje buduće mreže uzajamne podrške host organizacija, kao i kvalitetno grupno učenje o izazovima i uspesima učešća u EVS programu
- **umrežavanje sa SALTO SEE i kontakt točkom** koje je podrazumevalo bolje razumevanje uloge SALTO SEE RC i Kontakt tačaka u BiH, uspostavljanje kvalitetnije komunikacije u tim odnosima i razmatranje vidova moguće saradnje i podrške.

5. EVALUACIJA

Na samom kraju treninga provedena je evaluacija s namjerom da se dobije povratna informacija od sudionika o ispunjenju ciljeva i njihovih očekivanja od treninga te zadovoljstvo s načinom rada. U prilogu je obrađen evaluacijski listić.

- Interaktivna evaluacija
 - a. **Sadržaj treninga**
Učesnici su pokazali 100% zadovoljstvo sadržajem (temama) treninga. U obrazloženju ove procene navode da su im „jako značili praktični primeri i iskustva drugih“, te da je „sada jasnije sve oko učenja volontera“, „bolje

razumem volontera i posao oko volontera (ima tu puno posla!)“. Bilo je veoma korisno što smo u grupi imali i jednog bivšem EVS volontera.

b. Metode i pristup na treningu

Učesnici su izrazito pozitivno evaluirali izbor i balans upotrebljenih obrazovnih metoda i opšti obrazovni pristup. Neke od izjava su: „sviđa mi se pristup i rad na lokalnom jeziku“, „sviđa mi se što nije bilo frontalno, kao i fleksibilnost trenerskog tima i otvorenost za naše predloge“. „Kviz (EVS acivity) je bio fenomenalan!“

c. Vremenski raspored

Učesnici su generalno bili zadovoljni vremenskim rasporedom tokom treninga, ali su takođe primetili da je kratko trajanje treninga rezultiralo povećanjem njegove zahtevnosti i intenziteta u radu. Neke od izjava su: „Bilo jako intenzivno ali kratko“, „radilo smo kao za tri dana“, „bolje je kraće, ali intenzivno“, „raspored je bio dobar, ali je bilo jako intenzivno“

d. Grupna dinamika

Veoma su bili zadovoljni grupnom dinamikom i brzom integracijom grupe. Verovatno je upotreba lokalnog jezika olakšala ovaj proces u značajnoj meri. Jedna od izjava je bila: „Za dva dana nikada se nisam brže uklopila u neku grupu, kao što je to ovde bio slučaj“.

6. PREPORUKE TRENERSKOG TIMA

- prevod Youthpass Vodiča na lokalni jezik. Imajući u vidu da je Youthpass Guide upravo objavljen, kao značajan resurs ne sam za tehničku implementaciju Yuouthpass sertifikata u Yuouth in Action programu, već i kao koristan resurs za dublje razumevanje procesa učenja i pronalaženje konkretnih alata za primenu Youthpass-procesa tokom EVS (i ostalih akcija YiA) bilo bi veoma korisno uraditi prevod Youthpass Guide-a na lokalni jezik. Ova publikacija može se smatrati još jednom merom za podršku razvoja kvaliteta u EVS-u.

- trening za mentore na nacionalnom i ili regionalnom nivou. Budući da u BIH, i u JIE generalno, nema razvijene prakse mentorstva u funkciji učenja, neophodno je organizovati posebne trening programe namenjene razvoju kompetencija mentora u EVS-u da deluju kao osobe za podršku i facilitatori učenja volontera tokom službe. Dobar primer je nedavno održani UNIQUE trening za mentore kao facilitatore učenja u Budimpešti

- Objaviti planiranu publikaciju o kvalitetu EVS projekata sa JIE, koja je u ovom trenutku u fazi pisanja i distribuirati je regionalno svim EVS promoterima i potencijalno zainteresovanim organizacijama

- razmisliti o potrebi **lokalnih/regionalnih treninga za Youthpass**, koji bi mogli biti specifični za pojedine akcije ili opšti za sve akcije u YiA programu, imajući u vidu skorašnju mogućnost izdavanja Youthpass-a i za Akciju 3.1.
- nastaviti sa sličnim **treninzima za kvalitet i učenje u EVS za hosting organizacije i u drugim zemalja regionala** (Srbija, Crna Gora, Kosovo, Albanija) i u saradnji sa budućim NA u Hrvatskoj i Makedoniji.
- kreirati **virtuelni prostor za razmenu iskustava i međusobnu podršku host organizacija** (virtuelna platforma sa toolbox-om, forumom, bibliotekom itd.)

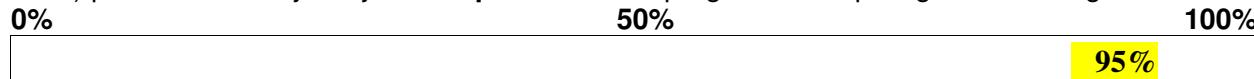
Prilog 1 – Sažetak evaluacijskih listića

11 sudionika je ispunilo listić

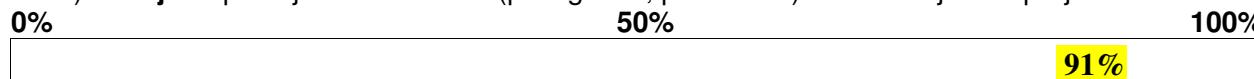
(jedna osoba nije na neka pitanja odgovorila te je to uzeto u obzir pri izračunu srednje vrijednosti)

- Označite do koje mjeru je ovaj trening ispunio postavljene ciljeve:

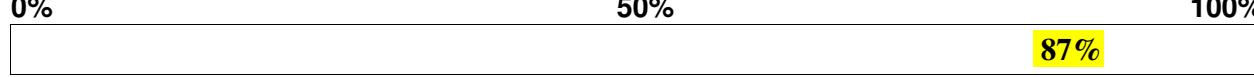
a) produbiti razumijevanje **koncepta I kvalitete** programa Europskog volonterskog servisa

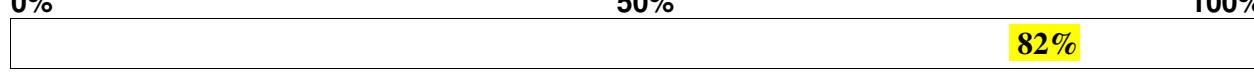
b) **razmjena** postojećih **iskustava** (postignuća, poteškoća) u realizaciji EVS projekata

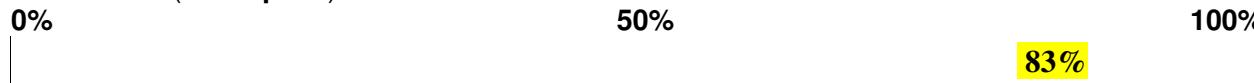
- istražiti načine osiguranja uspješne **integracije volontera** u rad organizacije domaćina i lokalnu zajednicu

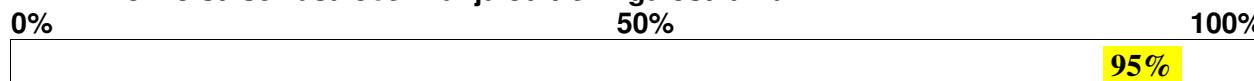
- d) unaprijediti znanja I vještina potrebna za osiguravanje I **podržavanje učenja** volontera

e) predstaviti koncept ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje te mehanizam za povećanje vidljivosti i ishoda učenja u EVS-u (**Youthpass**)

- **Koliko su se vaša očekivanja od treninga ostvarila?**

Komentar:

- razmjena iskustva
- konkretni primjeri
- dobar materijal (tabele, igre, promo materijal...)
- pozitivni predavači
- trening je odlično osmišljen, a zahvaljujući trenerima i samoj grupi učesnika, mislim da je postignut krajnji cilj

- **Koliko ste zadovoljni svojim doprinosom treningu? Average = 5,00**

1	2	3	4	5	6
		3		5	3

Komentari:

7. koliko su treneri zadovoljni mojim doprinosom na treningu? - pitala bih ja
8. the training was in general quite good, never-mind for me it was too dynamic, too fast and too overwhelming due to the language problem. Pity that anyone else from the organisation could come...next time let's hope won't happen on 22nd of April.
9. Malo iskustva, prije svega od samog početka pri radu s volonterom
10. uvijek može bolje
11. na ovom treningu potrudila sam se da dam maksimum od sebe, kao i ostali učesnici i nadam se da su i ostali to primijetili
12. trening je bio veoma iskustven. Prvi put sam doživjela razmijenu iskustva o EVS projektima uz odlično vodstvo

- **Izrazite svoje zadovoljstvo/nezadovoljstvo sljedećim sesijama na skali od 1 do 6**

sesija	Srednja ocjena
EVS "Activity" igra	5,8
EVS iskustva (postignuća, poteškoće i nedoumice + Model školice-kvaliteta u EVSu)	5,2

SALTO I Kontakt točka	4,3
EVS kao "promišljena praksa" (izjave – DA:NE, balansi)	5,2
Sistem podrške volonteru u praksi (kakva podrška, tko ju pruža, M:S, podrška u vremenskom pregledu EVS projekta)	5,2
Učenje u EVS-u I (kako ja učim, iskustveno učenje, stilovi učenja)	5,4
Učenje u EVS-u II (samousmjereno učenje, uloga mentora, elementi u vremenskom pregledu EVS projekta, alati za podršku učenju)	5,5
Youthpass u EVSu (ključne kompetencije i Youthpass)	5,0
Što dalje? (samo 5 sudionika je odgovorilo na ovo pitanje jer su otišli s treninga prije te sesije)	5,3

- Molim vas ocijenite rad trenerskog tima? (average = 6,0)**

1	2	3	4	5	6
					11

Komentari:

- dobro organizovan tim!!
- training team has been really good, good balanced using different techniques and quite open to listen and manage for us to learn all different experiences that we brought to the training
- zanimljivo, poštovali su i uključivali svakog učesnika, odgovorni, organizovani. Bilo bi dobro da imamo i trenera iz BiH/Bosanci!
- Otvoreni, opušteni, prijatni, fleksibilni, društveni
- svaka čast na organizaciji, premašilo je sva moja očekivanja i nadam se da ćete i ubuduće organizirati ovakve treninge za nove buduće akreditirane organizacije
- odličan, dinamičan i stručan par!

- Kakva edukacija bi vam još trebalo za daljnje unapređenje rada s EVS volonterima?**

- detaljan trening o Youthpassa
- pojedinosti oko Tehničkih-administrativnih-finansijskih pitanja kad je u pitanju sam projekt (3)
- trening rješavanja konflikata i praćenja progrusa volontera
- osposobljavanje za EVS program u smislu izgradnje podrške volonteru i osiguranje kvalitete u projektu (za više zaposlenika i članova moje organizacije)
- nešto i za mentore i supervizore (5)
- pisanje projekata
- projekt menadžment
- izvještavanje

Prilog 2 – Rezultati obaveza SO i HO kroz vrijeme

PRIJE POLASKA/DOLASKA VOLONTERA

-6 mjeseci	-3 mjeseca	-1 mjesec	odlazak
<ul style="list-style-type: none"> • Proces selekcije volontera – SO/HO • Pomoć pri pronalaženju adekvatnog EVS projekta za volontera – HO • Detaljno informiranje volontera o Europskom volonterskom servisu – SO • Proces izrade Sporazuma o aktivnosti (Activity agreement) - SO/HO 	<ul style="list-style-type: none"> • Osmišljavanje kako će se volonter hraniti – SO • pružanje osobne podrške – SO • održavanje kontakta s organizacijom domaćina – SO • Pronalaženje dodatnih sredstava ili materijala/opreme/ljudi za zatvaranje finansijske konstrukcije EVS projekta – HO • Planiranje raspodjele paušalnog iznosa za ugošćavanje volontera – HO • Revidiranje opisa posla i usklađivanje s potrebama/mogućnostima volontera - HO • Priprema volontera prije odlaska na volontiranje – SO/HO • Potpisivanje sporazuma o aktivnostima (Activity Agreement) – SO/HO/volonter • Proces izdavanja vize/dozvole boravka/prijave boravka – HO 	<ul style="list-style-type: none"> • Planiranje i priprema kako će se osigurati volonteru lokalno putovanje od mjesta boravka do posla – SO • pružanje osobne podrške – HO/SO • Pomoć pri planiranju učenja volontera – SO • priprema detaljnog opisa posla volontera – HO • dodjeljivanje osobe koja će raditi s volonterom – HO • Podrška volonteru u sudjelovanju na treningu prije odlaska (pre-departue) – SO • Osiguranje da je volonter pokriven zdravstvenim osiguranjem - HO • Organizacija praktičnih elemenata (smještaj, hrana...) - HO • Jezičnu podršku volonteru – SO/HO • Planiranje i organizacija jezične podrške (kada, tko, koliko često, na koji način, gdje) – HO • priprema naših korisnika na dolazak EVS volontera – HO • Priprema nama bitnih osoba iz naše zajednice na dolazak EVS volontera (svećenik, lokalni načelnik, učitelj, policija...) - HO • Priprema ostalih zaposlenih i lokalnih volontera na dolazak EVS volontera – HO 	

PO SAMOM DOLASKU VOLONTERA

0.DAN	1. DAN	1-2. TJEDAN	3-4. TJEDAN
<ul style="list-style-type: none"> • Doček volontera na aerodromu – HO • upoznavanje volontera sa susjedstvom – HO • Zabava dobrodošlice – HO • nabava lokalnog mobitela za volontera – HO 	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje volontera s užim timom s kojim će raditi - HO • Upoznavanje volontera s uredom i ljudima – HO • Upoznavanje volontera s planiranim aktivnostima - HO 	<ul style="list-style-type: none"> • Osigurati da je netko stalno s volonterom u radno vrijeme – HO • podrška vezana uz zadatke volontera – HO • Upoznavanje volontera s korisnicima – HO • Uključivanje volontera u aktivnosti – HO • Upoznavanje volontera sa sadržajima za prakticiranje hobija u toj sredini – HO • Pomoć pri planiranju učenja – HO • podrška u sudjelovanju na treningu po dolasku (on-arrival) – HO • pružanje osobne podrške – HO • jezična podrška volonteru – HO • kontakt s volonterom - SO 	<ul style="list-style-type: none"> • podrška vezana uz zadatke volontera – HO • Pomoć pri planiranju učenja – HO • pružanje osobne podrške – HO • jezična podrška volonteru – HO • kontakt s volonterom - SO

OSTALI DIO VOLONTIRANJA

CCA 1,5 MJESECA PO DOLASKU – 1 MJESEC DO ODLASKA KUĆI	4.TJEDNA PRIJE ODLASKA
<ul style="list-style-type: none"> • Koordinacija i provedba aktivnosti – HO • Omogućiti volonteru da se osjeća kao dio tima – HO • Jezična podrška volonteru – HO • planiranje i raspored korištenja slobodnih dana (godишnjeg) volontera – HO • podrška vezana uz zadatke volontera – HO • podrška volonteru da osmisli osobni EVS projekt – HO • pružiti volonteru da proveđe slične zadatke/aktivnosti – HO • podrška volonteru na sudjelovanju na sastanku na pola volontiranja (mid-term meeting) – HO • održavanje kontakta s volonterom – SO • provedba osobnog EVS projekta - volonterom 	<ul style="list-style-type: none"> • Pružanje osobne podrške – HO • podrška pri razmišljanju o stečenim iskustvima i naučenom – HO • ispunjavanje Youthpass-a – HO i volonter • održavanje kontakta s volonterom – SO

Prilog 3 – Upitnik za analiziranje iskustva i potreba sudionika

**Trening o
unapređenju kvalitete u projektima Evropskog volonterskog servisa (EVS)
Iliča, Sarajevo, 21.-24.travnja (aprila) 2009.**

**Dostavite ovaj listić do 12:00 sati u petak, 17.travnja (aprila) 2009. godine trenerima na
lidija.buric@gmail.com
darkovic@eunet.rs**

- u kratko opišite jednu situaciju/konkretni izazov s EVS volonterom u kojem se našla vaša organizacija. Ukoliko još nisu ugostili niti jednog EVS volontera opišite što pretpostavljate kao potencijalne poteškoće iz perspektive vaše organizacije domaćina.
- napišite nam pitanja na koja biste voljeli dobiti odgovore tijekom treninga.
- na koji način trening može doprinijeti unapređenju vašeg rada kao organizacije domaćina
EVS volontera.

Prilog 4 – OČEKIVANJA IZ PRIPREMNOG UPITNIKA

Financijsko-administrativni okvir EVS projekta

Budžet i raspolaganje budžetom?

- snosi organizacija koja šalje volontera?
- kako se knjigovodstveno evidentira trošak za volontera, (npr, džeparac, ostali troškovi)
- Zašto prilikom odobrenja novca organizacija dobija samo 70 ili 80% sredstava kada volonteru moraju biti pokriveni svih 100% troškova, kako biti siguran da će organizacija dobiti preostalih 20 ili 30% sredstava
- Mogućnosti sufinansiranja EVS projekata?
- Što je a što nije pokriveno kroz zdravstveno osiguranje? Koje dokumente u BiH volonter treba imati i poslati osiguravajućoj kući da dobije pokrivene zdravstvene troškove?
- Što je moguće napraviti sa sredstvima za vidljivost i promociju rezultata?
-

Koliki su troškovi organizacije domaćina ili sve troškove

Osiguranje uvjeta života volontera!

- Kvalitet života ugošćenih volontera (život lokalnog studenta ili volonterov način života)?
- Osiguranje u sending projektima?

Administracija prijave projekta!

- Da li mi možemo aplicirati sa projektima prema grantovima EU komisije ili to mogu samo send - organizacije EVS volontera?
- Da li SALTO planira produžavati EVS akreditacije?
- Kakva je budućnost EVS-a u BiH?
- Završni izvještaj, kako ga izraditi, koji dokumenti su potrebni, koja korist of izvještaja

Odnos s volonterom

- koliko postoji mogućnost strogoće u odnosu?
- Da li trebamo sklapati neki posebni ugovor sa njim/njom isl.
- Kako pripremiti dobar projekt, koristan za volontera i organizaciju, u kojem obje strane, volonter se razvija provodeći aktivnosti iz kojih stvarno može učiti a organizacija dobiva aktivnosti za svoj program
- Što je dobro mentorstvo?
- Youthpass – kako pripremiti i raditi s tim dokumentom? Zašto je ponašanje u okolišu (ponašanje u skladu s održivošću što je korisno za sve nas) - jedna od kompetencija koju naši volonteri stvarno razvijaju potpuno isključena iz kompetencija prepoznatih Youthpassom

Regrutacija i selekcija volontera

- Kako osigurati dobru selekciju volontera?
- Kako imati sigurnost pri izboru volontera, kako biti siguran da je isti/ta motiviran/na da radi
- Šta u slučaju loše pripremljenog studenta (u smislu obavljanja posla, poznavanja jezika, osjećaja odgovornosti)

Obaveze i prava OD?

- Količina obaveza prema volonteru?
- Koje su tačno dužnosti i obaveze domaćina prema EVS volonteru po mogućnosti potkrijepiti konkretnim primjerima?
- koje sve obaveze trebamo preuzeti dolaskom volontera
- Koje su dužnosti i obaveze EVS volontera prema domaćinu?

Posao volontera

- Striktna zaduženja ili dogovor sa volonterom?
- Kako mi u organizaciji možemo pokazati koliko je važan posao koji rade volonteri i kako oni mogu da prepoznaju svoju odgovornost u tom poslu?
- Kakav je najbolji način organiziranja posla za volonterke: stalno radno vrijeme ili fleksibilno radno vrijeme, poslovi koji su unaprijed određene ili poslovi koje će odabrati volonterka kad dođe na EVS mjesto ? i sl.

Partnerstvo sa organizacijom koja šalje volontera (SO)

- Kako se osigurati kada je organizacija partner u pitanju
- Verifikacija izvršenih obaveza sending organizacija?
- Kako osigurati da je filozofija programa poznata, prihvaćena i ispunjena od strane organizacije koja šalje i samog volontera?
- Zašto SO ne rade svoj dio posla?

Statistika

Koliko je EVS volontera boravilo/boravi u BiH od početka primjene EVS programa ovdje.